

Live action English – een boekbespreking

HENNY JELLEMA/LIEVEN DE KEYSCHOOL, HAARLEM

TPR, ofwel *Total Physical Response*, wordt in het NT2-onderwijs wisselend ontvangen. Veel docenten zijn zeer enthousiast over de TPR-aanpak, maar anderen wijzen ook op de beperkingen van de aanpak en de mogelijke risico's op het aanleren of inslijpen van verkeerde taalgebruiksgewoonten. Doorgaans wordt TPR veel toegepast in de eerste weken van een nieuwe cursus bij beginnende NT2-leerlingen. Dat is niet zo verwonderlijk, omdat de meeste docenten de moedertaal van de leerlingen niet beheersen en de leerlingen op dat moment nog geen woord Nederlands spreken. Voor de eerste receptieve woordenschatverwerving en voor enige elementaire communicatie kan de TPR-aanpak dan heel praktisch zijn. Na die eerste lessen met oefeningen als 'loop naar de deur' en 'wijs naar de klok' wordt het vaak al snel minder met TPR in het NT2-onderwijs. De meeste methodes gaan na een bescheiden TPR-start dan ook niet verder met dit type oefeningen. Dat heeft deels natuurlijk te maken met het feit dat TPR zich nu eenmaal beperkt tot zeer

concrete woorden en taalhandelingen. Zodra er sprake is van enige abstractie in het woordgebruik wordt het lastig om TPR-oefeningen te bedenken die zinvol kunnen zijn voor NT2-lessen. Enkele volhouders onder de docenten willen nog wel eens een kaartje voor het bord hangen met 'GISTEREN', om te zeggen dat de leerlingen geacht worden nu woorden en zinnen in de verleden tijd te begrijpen, maar dat is het dan wel zo'n beetje.

Toch vind ik dat jammer voor het type onderwijs waar ik veel mee te maken heb: het onderwijs aan analfabete en moeilijk lerende leerlingen. En voor die leerlingen is TPR vaak meer dan alleen maar lessen in receptieve tweede-taalverwerving. Het is een aanpak die in de groep socialiserend en relativerend kan werken. Voor leerlingen die met diverse problemen zijn binnengekomen is het plezierig dat een TPR-oefening vaak een heel ontspannende bezigheid is die de leerlingen actief maakt.

Live action English van Kuizenga & Seeley is een Engelstalig boekje met 67

TPR-oefeningen die naar mijn idee eenvoudig om te zetten zijn naar NT2-lessen. Het is niet zozeer een boekje om letterlijk van voor naar achter te gaan gebruiken in de lessen (het is al helemaal geen methode), maar het is wel geschikt om een paar leuke ideeën uit te halen die binnen de eigen lessen gebruikt kunnen worden. En veel docenten zitten af en toe verlegen om een paar nieuwe en bruikbare ideeën. Het boekje bestaat, zoals gezegd, uit 67 oefeningen. Elke oefening is een actie en die actie wordt uiteengelegd in 10 à 16 stappen. Elke stap is een TPR-commando (bijvoorbeeld 'Pak de zeep'). De oefeningen zijn zeker niet geschikt om vanaf de eerste NT2-les te gebruiken. Beter zou je kunnen denken aan de periode nadat de standaard TPR-lessen van de methode zijn gedaan, dus als de leerlingen al ervaring hebben opgedaan met TPR-oefeningen.

Het sterkste van het oefeningen vind ik persoonlijk dat de opdrachten uit een serie stappen bestaan. De handeling 'handen wassen' loopt bijvoorbeeld van 'draai de kraan open' tot 'hang de hand-

doek op'. De auteurs schrijven daarover in de introductie (ze verwijzen naar onderzoek van Gouin en Palmer) dat opdrachten die in een reeks of serie gedaan worden, beter worden onthouden. Een serie biedt namelijk meer context voor de luisteraar en dat ondersteunt het memoriseren van de taaluitingen. In diezelfde introductie noteren de auteurs enkele aanbevelingen voor het gebruik van de oefeningen voor de echte beginners, dat wil zeggen voor leerlingen die geen enkele ervaring hebben met het Engels als tweede taal en die ook niet kunnen lezen en schrijven. Dit lijkt me wel van toepassing op de doelgroep van *Alfanieuws*. Wat ik interessant vond aan het boekje was het feit dat de oefeningen slaan op een heel andere woordenschat dan wat gebruikelijk is in TPR-opdrachten in *Lezen doe je overal*, *Zebra*, *Hippo*, *Klare taal* enzovoort. Er staan veel totaal andere woorden in, maar toch zijn het wel degelijk alledaagse handelingen en woorden die aan bod komen. Enkele voorbeelden zijn: 'een knoop aanzetten' (met daarbij in de stappen woorden als *draad*, *naald*, *steken*, *stof*, *knoopsgat*, *lus* en het verschil tussen een knoop aan

kleding en een knoop in een draad) of 'een overhemd strijken' (met in de stappen woorden als *gekreukeld*, *strijkijzer*, *strijkplank*, *kraag*, *sprengelen*). Hier is een voorbeeld van een oefening (ik laat hier het Engels staan):

WASHING YOUR HANDS

1. You're going to wash your hands.
2. Turn on the water.
3. Pick up the soap.
4. Wash your hands.
5. Put the soap down.
6. Rinse your hands.
7. Turn off the water.
8. Pick up the towel.
9. Dry your hands.
10. Put the towel on the towel rack.

De bedoeling van de oefeningen is dat de docent de standaard TPR-procedure volgt, dat wil zeggen: de docent doet de handeling een keer voor en verwoordt tegelijkertijd de handeling ('ik pak de handdoek'), daarna doet de docent het nog een keer, maar nu doen alle leerlingen mee en ten slotte voeren een paar leerlingen nog een keer de handelingen

uit terwijl de docent alleen nog de commando's geeft. Om het productiever te maken voor meer gevorderde leerlingen, kan een leerling de commando's geven en die door een andere leerling uit laten voeren. (De docent moet bij dit soort oefeningen natuurlijk wel oppassen dat de leerlingen er ook woorden van leren en niet gewoon uitvoeren wat ze al weten over handen wassen, zonder te luisteren.)

De ene oefening in het boekje is geslaagder dan de andere. Bij de opdracht 'Kauwgum kauwen' is stap 7 bijvoorbeeld *kauwen* en stap 8 *slik het niet door*. Bij mij in de groep zorgde die oefening wel voor de nodige vrolijkheid, maar als opdracht werkte het niet. En sommige oefeningen zijn wel erg Amerikaans.

Kortom, een aardig boekje om ideeën uit te halen voor wat meer TPR-oefeningen rond woordenschat die voor sommige leerlingen relevant kunnen zijn, maar die je niet overal aantreft.

Elizabeth Kuizenga & Contee Seely, *Live action English* (met een voorwoord van James Archer, de 'uitvinder' van TPR) \$ 13,00; te bestellen via de site <http://www.tpr-world.com>